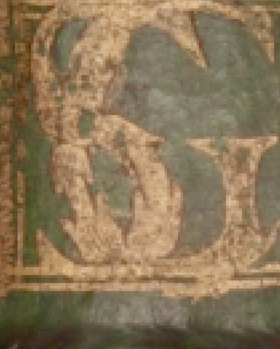

PACIFIC
MAXIME

M [illegible]

Remettre en état

3

Oratio Pacifici Maximi Asculani habita i senatu Lucensi In uexillorum assignatione.

n On leue meis humeris onus. M. D. & amplissimi patres substinere pspicio: qui suggestum hunc & ad dicēdū/ & ad concionādum ornatissimū cōscendi: Scio enim opinioni: quā de me cōtraxistis: respondere non posse. Quę nāq; in me dicēdi copia/ quę rerū notitia/ & gestorū argumēta esse possūt: qui nuper nudus/ & peregrinus/ & nouus accessi? Mores equidem/ & leges/ & consuetudines rescire breui non potui. Volui tamen huic officio potius obsequētem me liberali: q̄ dura fronte renitentem præbere. Maluiq; temeritatis accusari/ & audacię: q̄ laboris/ & impii declinasse munus hoc uideri: Quare cum de rebus: quibus res publicę ꝑpagent̄/ recteq; administrent̄/ & liberę consistant: dicendi cupido incesserit: complecti cuncta ut mihi difficile/ & laboriosum: sic & uobis importunū/ & tediosū foret. Cogitāti tamē quid potius pstringerē: occurrit uis prępotens/ & lata ubertas iustitię: qua nil sāctius/ diuiniusq; mortalibus faciles superi cōcessere: sine qua urbes/ imperia/ & hominū cętus regi/ ac tueri se non possūt. Ex hoc lympidissimo fonte oīs relligio/ pietas/ concordia/ humanitas/ amor/ & amicitia erumpūt/ Defluūt

Iustitia

(3)

& aliȩ uirtutes ĩnumerabiles: quibus res publicȩ
recte/ riteq; gubernantur/ imperia fines extẽdũt/
terminosq; suos longe designunt/ coalescunt ciui
tates/ concordi administratione se ciues gerunt/
uirtutes præmiis afficiunt̃/ uitia/ & scelera suppli
ciis cohercent̃/ extollunt̃ boni/ deprimunt̃ iniq/
rapinȩ/ furta/ icesta seuerissime uidicantur/ Relli
gio/ sanctitas/ pax/ trãquillitas/ & facilitas oĩs ex
ultat/ bõa publica/ priuataq; iugiter ĩcrebrescũt.
Tolle hoc præclarũ munus e medio. uexant̃ res
publicȩ/ cadunt imperia/ ciues auellunt̃/ ĩtestina
bella crudescunt/ uirtutes iacẽt/ crimina fouent̃/
boni pessundant̃/ dominant̃ mali/ raptus/ adul
teria/ & mala cuncta dissolute turpit̃/ & pnitiose
passim fiunt. O præclarã/ O rem diuinã: qua qd
dignius/ quid melius/ quid præstantius inuesti
gari possit: nõ ĩtelligo. Et licet oĩs ad se uirtutes
alliciant/ impellantq; ad eos maxime diligẽdos:
in quibus elucent: hoc multo ardentius iustitia
ipsa semper effecit. Quantã hȩc igit̃ iustitia uim
habeat/ & robur in rei publicæ administratione/
magistratibusq; gerendis: nõ uobis opus est in
dice: qui libera in ciuitate nati uirtutẽ hanc & fo
uendo/ & amplectendo non liberum imperium
solum conseruastis/ sed longe liberius/ propaga
tiusq; reddidistis: cũ nulla ciuitas/ nullũ ĩperiũ/
nec ulla quidem priuatorum domus deserta rel

ligione iustitiæ diuturna in libertate consistat. Hac duce Romāi, Atheniēses: Lacedemōii. Per sę, pluresq; populi innumerabilium urbium sū ma imperia adepti sunt, tam q; diu floruere: q̄ diu eam non uiolarunt. sed postq̄ iidem ab hu ius pietate ad libidinē defluxerunt: libertatem: quam bonus sine uita nō amittit: momento par uo perdidere, & ĩturpem seruitutem se ipsos de mersere. Non unū accæpimus in se ipsum, suos q; duriter, & acerrime sæuisse: ut hanc intactam, inuiolatamq; seruaret. Charunda Tyrius cum e rure in concionem gladio accinctus ingredere tur licet per imprudentiam culpam excusare po tuisset: q in legem: quam dederat, fecisse uidere tur: manu sua insenatu sibi mortem consciuit. Zaleucus munita legibus a se saluberrimis urbe locrensium: q filius adulterii damnatus pro iu re constituto utroq; oculo carere deberet: ciui um primo uoluntati repugnans, moxq; uictus unum sibi, alterum uero filio oculum eruit. Cī pus porta egressus obduo ueluti cornua ca piti enata fore regem ammonitus si in urbem reuertisset: ne patriæ imperaret uoluntarium ex ilium sibi indixit. Taceo Brutū pariter & Tor quatum: qui parentum pietati iustitiam præpo nentes filios cedi uirgis, moxq; securi percuti

Romani
Athenienses
Lacedemonij
Persæ

Charunda

Zaleucus

Cipus

Brutus
Torquatus

seuerissime iusserunt. Sileo Aelium prætorem q suo morsu in conspectu senatus picũ enecauit: ꝙ priuatorum utilitatem publicę preferri nõ iustum putauit. Transeo romanos pyrrho in Italia hosti legatos destinasse: ut a ueneno precaueret: ꝙ nephas existimarent ueneficio non armis cum hostibus pugnare. Pretereo etiã phaliscos: quorum mœnia romanus cõsul expugnare non poterat: ęquitate uictos se sponte romano imperio subdidisse. Afferrem ad hoc plura/ fertilioraq; exẽpla: si nimius non uiderer/ meq; etiã ad se patrię caritas non uocaret sine scelere quidem tam pium nomen prætenire nõ possem: cũ nil magis caritate iustitię sit enectũ. Hæc ẽ illa: quæ parentũ/ a finiũ/ ac liberorũ caritates amplectit̃. Hec amicitias/ societates/ & matrimonia cõtrahit/ ciues cõciliat/ magistratus firmat/ res publicas seruat/ diuitias/ honores/ & dignitates ꝓfusissime elargit̃. Illi ciues/ illi patres patrię merito cognominati sunt: qui ꝓpinquos/ filios/ uxores/ parentes/ seq; ipsos pro patrię caritate ꝓfuderunt. Quid Brutũ compulit Tarquiniis ciuitatẽ liberare cũq; inimicissimo Arunte infestis hastis cõcurrere? Quid Horatiũ coclitẽ hostiũ icursus substinere: dum pontis crura succiderentur Tiberinaq; fluenta multis insup cadentibus telis ĩsidentẽ equo tranare? Quid Decios deuota ca

pita ꝓ uictoria exponere? Quid Regulũ romanis captiuos ꝑmutandos dissuadentẽ ad dira tormenta Carthaginensiũ redire? Ea deniq; obseruatione ĩnumerabiles ciuitates e uilissimis quandoq; primordiis adsummũ imperii culmẽ euasere. Hac Athenæ/ Thebæ/ Troia/ Babylon/ Carthago/ & Roma rerũ iam caput se in libera libertate collocarũt. Has tamẽ/ & plures illustres urbes discordia/ neglecta religio/ seditio/ auaritia/ igratitudo ĩ rapinas/ in incedia/ & cedes ĩduxere/ penitusq; euertere/ & solo ęquarunt. Quid hic externa subnectã: cum exemplo uosmet satis esse possitis? qui utranq; fortunam passi uidistis florentẽ hanc & liberã ciuitatẽ ob discordiã fugata caritate quãdoq; subactã: cũ scelerato/ ac ꝑdito dominatu Vguiccio fasolanus/ Mastinus scala/ & impii Pisani iuasere. Sed presto tamen reuocata caritas/ & singularis cõcordia hominũ amẽtiũ ꝑfregit audaciã turpe seruitiũ reiecit/ & pristinã libertatẽ reuocauit. At qui impetum fecere plus etiam: q̃ optastis: pænę dederunt. Nõ tam ea tempestate optanda fuit libertas: q̃ nũc retinenda. Sed quid hæc? ut misera seruitus/ & ĩtolerabilis natet ante oculos. Solet enim iucundiorẽ libertatẽ facere seruitutis ipsa recordatio. Habetis ciuitatẽ & opibus/ & laudibus florẽtẽ/ uirtute/ constantia & uiuentium/ & antiquorum

Castruccius
Matildis
Lutius
Alexander
Anselmus
Zita
Gratianus

probitate uirentem/ florem Italię/ ornamentum/ & dignitatis maiestatem. Hinc belli fulmen Castruccius/ & bellona Matildis/ Hinc Lutius/ & Alexander summi pontifices/ Hinc Anselmus/ & Zita cum Gratiano sanctissimo fratre claruere. Taceo corpora/ Taceo sanctorum miracula. Quis huic loco præferri posset: quē ex oī orbe terrarū simulachro suo sūma/ & ęterna maiestas elegit. Nihil est illo beneficio/ & munere illustrius/ nihil magnificentius/ nullūq; antiquius exēplum ueteris sanctitatis. Immortales dii optima presidia/ ualidum/ et inuictū murorū robur/ defensoresq; probos dedere: quibus diligenter inspectis efferus Narses consilium reuocauit/ missaq; oppugnatione omnē exercitū auertit. Hæc etiam sæpe aliorum uersutias/ astusq; fregere. Seruate per deos oblatam occasionem/ Retinete multis/ magnisq; rebus singularē antiquorum integritatem/ et animū/ et uirtutē imitamini/ hanc saluam cōtra omnē pestem libertatē/ & imperiū defendite. nulla est laudabilior defēsio. Pulchrius est cū laude cadere: q̄ cū ignominia seruire. Nihil est turpius dedecore/ nil sordidius/ fędiusq; seruitute. Decet ad decus/ et libertatem natos aut libere uiuere/ aut cum dignitate mori. Sed dicat quis quorsum hæc omnis oratio/ quid nos exquisitis/ et luculentis uerbis hortaris? Satis

Narses

enim sponte sumus incitati/ et nostro consilio cōfirmati/ nec cuiusq̄ præceptis/ consiliisq; egemus. Scio patres amplissimi nō consilio/ nō hortatione opus esse/ sed gratulatione magis. Gratulor profecto huic fælicitati/ et glorię/ magnam capio uoluptatē/ sū et auidior: q̄ satis est: huius ęterni nominis. Laudo uos/ laudo. Scitote: quicquid attigi: a uera caritate profectum. Feci ut dicitur currentē incitaui. Feci ut optimus imperator: qui licet structas acies ad præliandū paratissimas uideat: omnes tamē hortat̄. Legimus Atridas regum reges sæpe consiliis suis aliquem Nestorem adhibuisse. Nec ab hortatione desistam/ incumbite ut facitis labore/ uigiliis/ consilio/ autoritate. Vnū omnes sentiatis/ studeatis unū omnes/ libertatē omnes amate/ retinete/ uincire: ad quā uos tanq̄ ad hereditatē maiores uestri uocauerunt. Ad uos me uerto: qui magistratu nuper estis functi/ omniūq; ore maximas gratias ago/ et habere debeo: qui statum rei pu. benefirmū summo īgenio/ singulari probitate/ constantia/ et opera firmiorem reddidistis/ quiq; ardentissimo amore/ studio/ cura/ et solertia quicquid addi potuit: accumulastis/ nec ad tempus solū utilitatem peperistis / sed etiam adexemplum. Vos nunc inituros: ut uector summos gubernatores: moneo: q̄q̄ consilio: quo ualetis plurimū:

Proverbium

Atride

Nestor

nō egetis. Libertas agit̃. Quā̃uis ardē̃tis/ & erectos hortor. Hæc arma/ hæc signa: quę uobis tradunt̃: oē ius habē̃t & potestatis/ & imperii. Intelligite i uobis poni omnē̃ rē̃ pu. nō tuē̃dam modo/ sed amplificā̃dam. Proposui claros uiros: quorū̃ exempla: quid fieri deceat: edocent. Tenete liberā̃ ciuitatē̃/ metu & periculo liberate/ uigilate/ circū̃spicite a tergo/ fronte/ latere. Cogitate/ enitimini/ nihil prętermittite: quod ad libertatem attinet. Alii possunt seruire. Lucensium est proprium dominari.

Finis.

Pacifici Maximi. As. carmē̃ oratiōi subiū̃ctū̃.

u Aticinor. totū̃ spirā̃t mea pectora phębū̃.
Et sunt diuini quę cano uerba dei.
Ite triumphales animo data signa sereno
Sumite per nullos interitura dies.
Vt sua iura dedit bissenis iuppiter astris/
Sic hæc bissenis dat sua/ luca uiris.
Aeterno imperio cęlum stellęq; reguntur.
Cum cęlo/ & stellis lucaq; semper erit.
Si cęlum/ si terra cadet: tamē̃ ipsa manebit.
Non ullo imperii tempore finis erit.

Finis

